

THE STUDENT'S ENGLISH-SANSKRIT DICTIONARY.

A.

A, An (As an article) not ex.; 'a man' नरः. **2** (One) एक. **3** (Indefinite) किं with चित्, चन or अपि. **4** With part., ex. by dat. or inf.; 'set out a-hunting' भुगयाये or भुगयां कर्तुं प्रतस्थे; 'fell a-weeping' कंदिहं प्रवृत्तः. **5** (Every) प्रति in comp., or by repetition of word; '100 Rs. a day' प्रतिदिनं or दिने दिने शतरूपकं. **6** (Species) विशेषः, भेदः, in comp.; 'dog is an animal' श्वपाणिविशेषः.

Abandon, *v. t.* त्यज् 1 P, हा 3 P, वि-उत्-सृज् 6 P, उज्ज् 6 P, अपास् 4 P, रह् 1 P, 10, मुच् 6 P. **-ed**, *a.* त्यक्त, हीन, मुक्त &c. **2** पापात्मन्, भ्रष्टचरित; 'he was a. to his fate' देवाधीनः कृतः, यद्भावि तद्भवतु हस्त्युक्त्वा स परित्यक्तः. **-ment**, *s.* त्यागः, उत्सर्गः; 'a. of worldly connections' संन्यासः, विरक्ति *f.*

Abase, *v. t.* अभिभू 1 P, स्वस्थानात् निपत् *c.*, अपकृष् 1 P, लघुकृ 8 U. **-ment**, *s.* अपकर्षः, अभिभवः, मानभंगः, अवज्ञानं.

Abash, *v. t.* लज्ज् *c.*, न्ही *c.* (न्हेपयति), त्रप् *c.* (त्रपयति). **-ed**, *a.* लज्जित, त्रपित, विलक्ष, व्रीडित, न्हीपरिगत; 'with an a. countenance' त्रपाधोमुख (खी *f.*).

Abate, *v. t.* न्हस् *c.*, लघयति (D.), शम् *c.* (शमयति). **2** (price) न्यूनीकृ 8 U; अवसद् *c.* **-v. i.** क्षि pass., न्हस् 1 P; प्र-उप-शम् 4 P. **-ment**, *s.* न्यूनीकरणं; न्हासः, क्षयः.

Abbacy, *s.* मठाधीश-पदं-त्वं.

Abbey, *s.* विहारः, मठः.

Abbot, *s.* मठाध्यक्षः, विहारस्य प्रधानपुरुषः.
-Abness, *s.* मठाध्यक्षा, विहारपालिनी.

Abbreviate, *v. t.* सं-प्रतिसं-ह 1 P, संक्षिप् 6 P, समस् 4 P, न्हस् *c.* **-ion**, *s.* संक्षेप-पणं.

Abdicate, *v.* राज्यं or पदं त्यज् 1 P or अपास् 4 P or क्षिप् 6 P. **-ion**, *s.* पद-त्यागः, अधिकारत्यागः, स्वेच्छया परित्यागः.

Abdomen, *s.* उदरं, कुक्षि *m.*

Abduct, *v. t.* अपहृ 1 P. **-ion**, *s.* अपहरणं, अपहारः.

Aberration, *s.* भ्रंशः, च्युति *f.*, भ्रेषः, पथ-भ्रष्टता; 'a. of mind' चित्त or मति-भ्रमः.

Abet, *v. t.* प्रवृत् *c.*, प्रोत्सद् *c.* **2** उपकृ 8 U, साहाय्यं कृ. **-tor**, *s.* प्रवर्तकः, प्रोत्साहकः.

Abeysance, *s.* विलंबः, व्याक्षेपः.

Abhor, *v. t.* शुप् desid. (लुशप्सते), बध् desid. (वीभत्सते); (with abl.) गृह् 1, 10 A, विद्विप् 2 U. **-rence**, *s.* लुशप्सा, वीभत्सा, गहां, विद्वेषः. **-rent**, *a.* जातु-विद्वेष. **2** विरुद्ध, अयुक्त, विपरीत.

Abide, *v. i.* वस् 1 P, रथा 1 P, वृत् 1 A. **-v. t.** (Wait for) प्रतीक्ष् 1 A, प्रातिपात् 10. **2** (Endure) सह 1 A, क्षम् 1 A, 4 P, तिज् desid. (तितिक्षते); 'a. by' रथा (loc.), अनुवृत्; कस्यान्यस्य वा वचसि मया स्थातव्यं (Ka. 156); 'I shall a. by your decision' तव निर्णयमनुवर्तिष्ये, निर्णयादुरोधेन वर्तिष्ये, निर्णये स्थास्यामि; 'a. s by his promise' प्रतिज्ञा-अभिसंधा-पालयति. **-ing**, *a.* स्थायिन्; अनुवर्तिन्.

Abject, *a.* अधम, अप-नि-कृष्ट, कृपण, नीच, तिरस्कार्य; See Mean. **-ness**, *s.* अधमता, कार्पण्यं.

Abjure, *v. t.* सज्ञपथं त्यज् 1 P. **2** प्रत्याख्य 2 P. **-ation**, *s.* सज्ञपथः त्यागः.

Ablative, *s.* पंचमी विभक्ति *f.*

Ablaze, *a.* ज्वलत्, उज्ज्वल, प्रदीप्त.

Able, a. समर्थ, क्षम, शक्त; कर्मक्षम, अलं-
कर्मिणः. 2 प्रबल, बलवत्. शक्तिमत्. 3 पटु,
निपुण; 'to be a.' शक् 5 P, पृ c., or पार
10 U, उत्सह 1 A, प्रभू 1 P, with inf.;
अलं with inf. or dat. of noun; 'a. to
protect' रक्षितुं-रक्षणाय-अलं, प्रभवति &c.
-Ability, s. शक्ति f., बलं, सामर्थ्य. 2
पादवं, वैचक्षण्यं; कर्मक्षमता. 3 धीशक्ति f.,
मत्सुत्कर्षः, मति f., बुद्धि f.; 'to the best
(f. 1st) of one's a.' गथाशक्ति, याव-
च्छ 4, सर्वप्रयत्नेः. -Able, adv. निपुणं,
कुशलतया.

Abolution, s. प्रक्षालनं, धावनं; स्नानं, मज्जनं.

Abnegation, s. प्रत्याख्यानं, संयमः. निग्रहः;
'self-a.' आत्मसंयमः, इंद्रियनिग्रहः. 2
अप-नि-ह्वयः.

Abnormal, a. अनियत, नियमविरुद्ध, अपूर्व,
विलक्षण.

Aboard, adv. अधिष्ठ; 'go a.' नावमाधिरुद्ध
1 P.

Abode, s. गृहं, वेष्टमन् n., निवासः, निलयः,
आलयः; वसति f., See House. 2 पदं,
आस्पदं, स्थानं, भाजनं; 'riches are the
a. of calamities' संपदः पदं (आस्पदं)
आपदां.

Abolish, v. t. विलुप्त, c., निरस्य 4 U; खंड
10. 2 नश्रु c., उत्सद् c., उच्छिद् 7 P.

-Abolition, s. लोपः. 2 नाशः, उच्छेदः,
निवर्तनं, खंडनं.

Abominate, v. t. द्विष्ट 2 U, गर्ह 1, 10 A;
See Abhor. -ion, s. गर्हो, विद्वेषः. 2
अशुद्धद्रव्यं, कुत्सास्पद. -Abominable, a.
द्वेष्य, गर्हणीय, गहित. 2 अशुष्काकर (री f.).

Aboriginal, a. आद्य, आदिम, पूर्वकालीन.

Aborigines, s. आदिमवासिनः (pl.).

Abortion, s. गर्भनाशः-पातः; 'to cause a.'
भ्रणहत्यां कृ 8 U, 'causing a.' भ्रणहत्या.

-Abortive, a. गर्भनाशविच, अपूर्णकाल. 2
अकालकृत, निष्फल, मोघ, व्यर्थ (as an
attempt.).

Abound, v. i. (with, in) सकृ-पृ- pass.,
or by बहु, सूचिष्ठ, in comp.; सूचिष्ठवृत्तं
वनं; बहुकौतुकः स देशः 'a. s in
curiosities.' -ing, a. आढ्य, संकीर्ण,
आकुल, प्राय, in comp. -Abundant, a.
बहुल, प्रभूत, प्रचुर, विपुल, धूरि. -ly, adv.
बहुशः, अनेकवारं, विपुलं. -Abundance,
बाहुल्यं, प्राचुर्यं.

About, prep. परि; परि-इ 'go a.' &c.
2 देशीय (with numerals); 'a. five
years old' पंचवर्षदेशीयः. 3 (Regarding)
अधिकृत्य, प्रति, उद्दिश्य; संबद्ध-
अनुविद्ध-गत-विषये in comp.; 'I ask a.

my friend' मित्रगतं पृच्छामि; पराजया-
दुविद्धा आलापाः &c. 4 कुते, अर्थे, अर्थ,
हेतोः. 5 परितः, अभितः, (acc.); समीपं,
समीपे, पार्श्वतः, निकटे, (gen.). 6
(Nearly) with numerals उप, आसन्न,
अदूर, in comp.; उपचतुराः 'a. four'.
-adv. (Showing prospective fut.)
ex. by fut. part., उन्मुख (खी f.),
उद्यत, आसन्न, or desid.; अनुयास्यन्
मुनितनयां (S. 1) 'a. to follow' &c.;
जिघांस्यमानो नरः 'a. to be killed';
आसन्नमरणः 'a. to die'; आसन्नराज्य-
नाशः 'a. to lose the realm'. 2 प्राय-
कल्प, in comp.; 'it is a. noon' मध्याह्न-
प्रायः-कल्पः समयः; 'what are you a.'
किं कर्तुमुद्यतोसि, किं कार्यव्यग्रोसि, किमारंभ-
स्त्वं. 3 परितः, अभितः. 4 इतस्ततः, स्था-
नात्स्थानं.

Above, adv. अधि or अभि pr.; उपरि, उप-
रिष्ठात्, ऊर्ध्वं; 'just a.' उपर्युपरि (acc.)
-a. प्रागुक्त, पूर्वनिर्दिष्ट. -prep. उपरि
(gen.); अति pr; अधिक, उत्तर, विशिष्ट,
(abl.); 'a. calculation' अतिसंख्य;
'he stands a. all' स सर्वेषां मूर्ध्नि तिष्ठति;
'a. mentioned' पूर्वोक्त, प्रागुक्त; 'to be
a.' ऊर्ध्वं स्था 1 P, अभिभू 1 P, See
Excel.

Abrade, v. t. चर्षणेन क्षि 1 P. -Abrasion,
s. चर्षणेन क्षयः.

Abreast, adv. पार्श्वपार्श्वि.

Abridge, v. t. संक्षिप् 6 P, समस्य 4 P, संग्रह
9 P. -ment, s. संक्षेपः, सारः, संग्रहः &c.

Abroad, adv. विदेशे, देशांतरं. 2 बहिः
(abl.). 3 (Widely) सर्वत्र, दूरं;
'casting a. his rays' दूरप्रसारितकरः
(सूर्यः); 'live a.' प्रवस्य 1 P; 'go a.'
प्रसू 1 P, बहुलीभू 1 P, प्रकाशतां गम् 1 P,
प्रकाशीभू 1 P, निर्गम् 1 P; 'the dread-
ful vow became known a.' सा दारुणा
प्रतिज्ञा लोके प्रसिद्धाभूत्, लोके प्रकाशतां
गता.

Abrogate, See Abolish.

Abrupt, a. विषम, (प्रपातः). 2 आकस्मिक
(की f.), असंबंध, अकांड. -ly, adv.
एकपदे, सहसा, अकस्मात्.

Abscess, s. विद्रधिः; स्फोटः, व्रणः-गं.

Abscond, v. i. प्रच्छन्न a. भू 1 P, आत्मानं
शुद्ध 1 U or प्रच्छद् 10, अंतर्धा pass. 2
पलाय 1 A, व्यपसृप् 1 P, अपक्रम 1 U, 4 P.

Absent, a. अवर्तमान, अविद्यमान, अनुपस्थित,
स्थानांतरगत. 2 प्रोषित. 3 (In mind)
हृद्येन असंज्ञित, शून्य-हृद्य-मानस; 'to
be a.' स्थानांतरे हृत् 1 A, न उपस्था 1 U.
-ce, s. अनुपस्थितः, प्रवासिन् m. प्रोषितः.

-Absence, *s.* अनुपस्थिति *f.*, असन्निधि *m.* परोक्षं, परोक्षता. 2 (Non-existence) अभावः. 3 विरहः, वियोगः; 'in one's a.' परोक्षे; 'a. of mind' झुन्यमनस्कता, झुन्य-हृद्यत्वं. अनवधानं, विगतचेतनत्वं.

Absolute, *a.* संपूर्ण, पर्याप्त. 2 नित्य, परम. 3 (Not relative) केवल, मात्रक, अनन्य-संबद्ध. 4 परम, उत्तम, श्रेष्ठ. 5 अनियत, निर्यंत्रण, स्वाधीन; 'a. king' सम्राज् *m.*, अधिराजः. *-ly, adv.* सर्वथा, सर्वशः; केवल, एकांततः.

Absolve, *v. t.* (पापात् &c.) मुच्य 6 P or c., उद्धृ 1 P, 10; पापं-अपराधं-क्षम् 1 A.

-Absolution, *s.* पापमुक्ति *f.*, क्षमा. 2 मुक्ति *f.*, मोक्षः, निःश्रेयसं, अपवर्गः, निर्वाणं, श्रेयस *n.*, कैवल्यं.

Absonant, *a.* विसंवादिन्, विरोधिन्.

Absorb, *v. t.* उत्-, छुष्, c., निगृ 6 P, आचम् 1 P, नि-आ पा 1 P. 2 ग्रह् 1 A, आत्मा-धीन *a.* कृ 8 U; व्यापृ c., आसंज् c. *-ed, a.* निःमग्न, आसक्त, निरत, लीन, व्यापृत, पर, परायण, in comp. 2 निपीत. **-Absorption**, *s.* निपानं, शोषणं; 'a. into the Supreme Soul' मोक्षः, निर्वाणं; ब्रह्म-णि लयः; ईश्वरसायुज्यं.

Abstain, *v. i.* निवृत् 1 A (abl.), परि-वि-वृज् 10 (acc.); 'has a. ed from eating flesh' निवृत्तमांसो जनकः (U. 4). 2 विरम् 1 P (abl.); 'a. from food' उपवस् 1 P. **-Abstinence**, *s.* निवृत्ति *f.* 2 उपवासः, अल्पाहारः, आहारनियमः. 3 संयमनं, जितेंद्रियत्वं.

-Abstinent, *a.* उपवासिन्. 2 जितेंद्रिय, संयतात्मन्; वशिन्.

Abstemious, *a.* मिताहार, अल्पाहारिन्, अल्पाशनं, मितभुज्. *-ness, s.* मिताहारः, मितभोजनं, अल्पाहारः.

Absterision, *s.* छुद्धीकरणं.

Abstract, *v. t.* संक्षिप् 6 P, संह 1. 2 आदा 3 A, अप-अव-कृष् 1 P, अपहृ 1 P. *-s.* सारः, संग्रहः, संक्षेपः. *-a.* विभिन्न; केवल; अमूर्त. 2 आन्वीक्षिक (की *f.*), निगूह. *-edly, -ly, adv.* विविक्तं. 2 केवल, मात्र. *-ion, s.* समाधिः, प्रणिधानं, ध्यानैकाग्रता. 2 अपहरणं, आदानं. 3 विभेदः, पृथक्करणं.

Abstruse, *a.* गूढ, प्रच्छन्न. 2 निगूह, दुर्ज्ञेय गूढार्थ, असुबोध, दुर्बोध, गहन.

Absurd, *a.* अनर्थक, अयुक्त, न्यायविरुद्ध, अनुपपन्न. *-ness, -ity, s.* आनर्थक्यं, अनुपपत्ति *f.*, असंगति *f.*; sometimes ex. by शशविषाणं, गगनपुष्पं &c. *-ly, adv.* अविचरिण, अनुपपन्नं; 'do not talk so a.' कृतमेतादृशेन असंगतेन-अनर्थकेन-प्रलापिन

Abuse, *v. t.* वृथा-सुधा-अन्यायतः प्र-विनि युज् 7 A, 10 or ध्वप् 1 P. 2 अधि-आ-कुत्स् 10, भर्त्स 10 A, आ-अधि-क्षिप् 6 P, अभिज्ञम् 1 P, अपवद् 1 U, अभिज्ञप् 1 U, अपभाष् 1 A. *-s.* आक्रोशः; अपवादः; उपा लंभः; अपभाषणं, निंदा, अधिक्षेपः; वाक्पा-रुच्यं; परुषोक्ति *f.* 2 कुप्रयोगः; अपष्यवः; अन्यायोपयोगः. **-Abusive**, *a.* निंदक, आक्षेपक, निंदागर्भ; 'a. word' निंदा-त्मकवचन; आक्षेपवचनं.

Abut, *v. i.* अवलम्ब 1 A, आधा 3 U (Pass.).

Abysm, *s.* See Abyss.

Abyss, *s.* गभीरगर्तः, अगाधबिलं, अतलस्पर्शं खातं.

Academy, *s.* विद्यालयः-यं. 2 विद्वत्परिषद् *f.*

Accede, *v. i.* अनुमन् 4 A, अंगी-स्वी-कृ 8 U, अनुज्ञा 9 U. 2 सं-इ 2 P, संमिद् 6 P, सं-अभि-गम् 1 P.

Accelerate, *v. t.* त्वर् c. (त्वरति), आहू संपद् c. or प्रवृत् c.

Accent, *s.* स्वरः. 2 आघातः, उच्चारणचिह्नं; 'human a.s' मानुषी गिद् *f.* *-v. t.* सस्वरसुद्धि c. *-ed, a.* स्वतित, उदात्त.

Accept, *v. t.* प्रतिग्रह् 9 P, आदा 3 A, प्रति-

पद् 4 A, प्रति-इष् 6 P, स्वीकृ 8 U. *-able, a.* ग्रहणीय, आदेय. 2 रुचिर, मनोरम, मित्र-

-ance, s. पतिपत्ति *f.*, प्रतिग्रहः, आदानं,

स्वीकारः. *-ation, s.* अर्थः; आशयः; 'usual a. of a word' शब्दस्य निरूढार्थः

Access, *s.* प्रवेशः, उपसर्पणं, अभि-उप-गमः;

'wishing to gain a. to the king' राजानं

द्रष्टुकामः. *-ible, a.* सुलभ, सुस्वोपसर्प्य,

अभि-, गम्य, सुगम, उपसर्पणीय; अवसरप-

सर्पणीया राजानः (S. 6.), सुलभदर्शन;

'nothing is in a. to desires' मनोरथानाम-

गतिनं विद्यते (K. v. 64). *-ion, s.* योगः,

उपगमनं, मिलनं. 2 (to power) राजपदा-

चाप्ति *f.*, राज्यप्राप्ति *f.*, सिंहासनारोहणं. 3

आगमः, वृद्धि *f.*, उपचयः. *-ary, -ory, s.*

सहकारिन् *m.*, प्रवर्तकः, पापसहायः. *-a.*

अधिक; सहित, संयुक्त.

Accident, *s.* समापत्ति *f.*, दैवयोगः-गति *f.*,

दैवघटनं, यदृच्छा; 'seen by a.' समापत्ति-

यदृच्छा-दृष्ट. 2 आपद्-विपद् *f.*; अत्याहितं,

उपपन्नः. 3 अपकृति *f.*, असहजो गुणः, विकृ-

ति *f.*, 'life is but an a.' विकृतिर्जीवित-

सुच्यते (R. VIII. 87); 'by a.' अकस्मात्,

दैवेन, देवात्, दैवगत्या. *-al, a.* यादृच्छिक-

आकस्मिक (की *f.*), काकतालीष, देवावस-

2 अपकृत, असमवायिन्, असहज, आर्हाय-

-ally adv. देवात्, दैवयोगेन, यदृच्छया,

विधि-दैव-वशात्, समापत्या, अकस्मात्.

Acclamation, *s.* धन्यवादः, प्रशंसाकोषः;

जयशब्दः. 2 निःस्वनः, प्रवादः; उच्चेषोषः.

Acclivity, s. उत्संगः.

Accommodate, v. t. युज् 10, See Adapt; 'a. oneself to the will of' भावमनु-प्रविञ्च 6 P (स्वामिनो भावं भृत्योऽनुप्रविञ्चोत्). 2 वसतिस्थानेन उपकृ 8 U, उपकरणद्रव्याणि उपकल्प्य c. 3 संघा 3 U, प्रशम्य c., (dispute & c.). -ion, s. संयोजनं, संधानं. 2 उपकरणद्रव्योपकल्पनं & c.

Accompany, v. t. अनु-इ 2 P, अनुया 2 P, परिच 5 U or c.; संयुज् 10; सह चर् or ब्रज् 1 P, सं-इ, अनुसृ 1 P, सहचरो भू 1 P. -ed, a. सहित, अनुषक्त, समेत, परिवृत, परिवार, in comp. by Bah. comp. with स or word indicating 'companionship'; वसंतसहायः-वसंतः-वसंतद्वितीयः कामः 'Cupid a. by Spring.'

Accomplice, s. अनुबन्धिन्; See Accessory.

Accomplish, v. t. साच् 5 P or c., सिष् c. (साधयति); पूर 10; समाप् c., अनुष्ठा 1 P, संपद् c., निवृत्त c. -ed, a. सिद्ध, सं-पूर्ण, संपन्न. 2 विचारद, नियुण, गुणवत्, कृतिन्. -ment, s. सिद्धि-समाप्ति f., निवृत्ति f., निष्पत्ति f. 2 कृतार्थता, कृतकृत्यता. 3 गुणित्वं, नियुणता, वैचक्षण्यं, गुणः.

Accord, v. i. संवद् 1 P, संयुज् pass. 2 एकचित्तीभू 1 P, एकमनीभू. -v. t. See Give. -s. संमति f., स्वीकरणं. 2 एकमत्यं, एकचित्तता; 'with one a.' एकचित्तीभूय. 3 एकतालः (in music); 'of one's own a.' यदृच्छया, स्वयं, स्वेच्छातः, कामतः. -ance, s. अनुसारः, सादृश्यं, अनुरोधः; 'in a. with his words' तद्वचनानुसारेण-रोधेन; oft. by the instr. or abl. of the noun itself; सचिवाज्ञया, मदादेशात् & c. -ing, prep. यथा, अनुरूपं, अनु, in comp.; 'a. to seniority' अनुष्येष्टं; 'a. to desire' यथेष्टं, यथाभिमतं; 'a. to one's power, यथाशक्ति. -ingly, adv. इत्थं, तदनुसारेण, तदनुसारेण, तथाच.

Accost, v. t. सं-अभि-आ-भाष् 1 A, अभिधा 3 U, समामंत्र 10 A, संबुष् c.

Accouchement, s. प्रसूति f. प्रसवः.

Accoucheur, s. प्रसव-सूति-वैद्यः.

Account, s. गणना, संख्यानं, विगणनं; 'balancing a. s' गणनां समीकृत्य. 2 मूल्यं, अर्थः. 3 गणना, मात्रा; 'of what a. is a king' राजेति का मात्रा or गणना, 4 वृत्तान्तः, कथा, कथनं, उपाख्यानं; 'to turn to a.' हितं साध् c., हितासकूल a. कृ 8 U; 'take into a.' समीक्ष् 1 A, गण् 10, तेजसां हि न वयः समीक्ष्यते (R. xi. 1). 5 कारणं, हेतुः, निमित्तं; 'on a. of' ex. by the abl. or instr.; हेतोः, निमित्तेन, अर्थ-र्थः; 'on this

a. अतः, अतःकारणात्; 'on no a. न कथंचन; 'on one's a.' कृते (gen.); 'on all' a. s' सर्वथा. -v. t. मन् 4 A. 2 गण् 10; 'a. for' कारण-निमित्तं-इच्छ् c. (with gen.). -able, a. चित्यहेतुक, प्रतिसंख्येय. 2 पराङ्-योगायत्त. -ant, s. गणकः, लेखकः, गणना-कृत् m.

Accoutre, v. t. संह 4 P or c. -ment,

s. संनाहः, अलंकारः, भूषणं, प्रसाधनं, सज्जा.

Accredit, v. t. विश्वासपत्रं दा 3 U. 2 See 'Believe'. 3 See 'Ascribe'. -ed, a.

मत, संमत, स्वीकृत.

Accrescent, a. See 'Increasing' under 'Increase'.

Accretion, s. See 'Increase, s'.

Accrue v. i. उत्पद्-जन् 4 A, प्राप् pass. 2 प्रतिवृत् 1 A, गम् 1 P; 'the fruit a. s to the agent' कर्तृगामि फलं.

Accubation, s. संवेशः, अधिज्ञानं.

Accumbent, a. संविष्ट, अधिज्ञान.

Accumulate, v. t. सं-प्र-चि 5 U, संग्रह् 9 P, राशीकृ 8 U, एकत्र कृ. -v. i. उपचि pass, वृध् 1 A, राशीभू. 1 P. -ion, s. संचयः, राशी-करणं.

Accurate, a. यथार्थ, सूक्ष्म, सत्य, यथावृत्त; चिद्युद्ध, See Exact. -ly, adv. यथार्थतः, र्थ, सूक्ष्मतः, तत्त्वतः, सम्यक्, सत्यं. -Accuracy, s. यथार्थ्यं, सत्यता, यथार्थता, सूक्ष्मता.

Accurse, v. t. See 'Curse' -ed, a. ex. by हतक, अपसद्, at the end of nouns, or by दग्ध pr.; 'the a. fate' देवहतकं, दग्धदैवं; 'a. man.' नरापसद्; 2 निघ, गर्ह-णयि; शापयस्त, अभिशास, आकृष्ट.

Accusative, s. द्वितीया विभाक्ते f.

Accuse, v. t. अभियुज् 7 A, 10, अपवद् 1 A, अभिज्ञास् 1 P, अधिक्षिप् 6 P, दुष् c. नाईसि कामापरार्थेदेवं दूषयितुं (Ka. 235); घातकः अयं इति तमभियुज्जिरे 'they a. ed him of murder.' -ation, s. अभियोगः, अपवादः, अधिक्षेपः, अभिज्ञानं, दूषणं. -er, s. अभियोक्त m., अभियोगिन् m.

Accustom, v. t. अभ्यस् 4 P, अभ्यासं or व्यव-हारं कृ 8 U; 'to be a. ed' अभ्यस्त-परि-चित्त-a. भू 1 P.

Ace, s. एकविंशुः; 2 अणुः, लवः; 'within an a. of' आसन्न, a.

Acerb, a. तुवर, कटु, अम्ल. -ate, v. t. अम्लीकृ 8 U. -ity, s. कटुता, अम्लता; 'a. of temper' स्वभावपरुषता, रुक्षता.

Acetic, a. See 'Acid, a.'

Acetify, v. t. अम्लीकृ 8 U.

Ache, s. वेदना, पीडा, व्यथा; 'head-a.' शिरोवेदना; 'I have a strong head-a.' बलवती शिरोवेदना मां बाधते; 'tooth-a.'

दंतवेदना, -*v. i.* पीड़ pass., व्यश् 1 A. See Pain.

Achieve, *v. t.* समाप् c., संपद् c., निर्वृत् c., See Accomplish. 2 प्राप् 5 P, लभ् 1 A. See Get. -**ment**, *s.* निष्पत्ति *f.*, साधनं. 2 पराक्रमः, विक्रमः, अवदातं कर्म-चेष्टितं, बिक्रांतचरितं.

Acicuar, *a.* तीक्ष्णाय, सूच्यय.

Acid, *s.* अम्लः. -*a.* अम्ल, शुक्. -**ify**, *v. t.* अम्लीकृ 8 U. -**ification**, *s.* अम्लीकरणं, -**imetre**, *s.* अम्लमापकः. -**ity**, *s.* अम्ल-शुक्ता or स्व. -**ulate**, *v. t.* अम्लीकृ 8 U. -**ulous**, *a.* इषदम्ल.

Aciform, See 'Acicular.

Acknowledge, *v. t.* अभ्युपगम् 1 P, अभ्युप-इ 2 P, प्रतिपद् 4 A, अंगीकृ 8 U, स्वीकृ; ग्रह 9 P. -**ment**, *s.* स्वीकारः, अभ्युपगम, अंगी-स्वी-कारः, प्रतिपत्ति *f.* 2 (receipt) अभ्युपगमलेखः-पत्रं, निस्तारलेखः.

Acme, *s.* परा काष्ठा-कोटि *f.*

Acoustic, *a.* ध्रुतिविषयक, श्रवणसंबन्धिन्. -**Acoustics**, *s.* ध्वनिविद्या-शास्त्रं.

Acquaint, *v. t.* बुध् c., ज्ञा c. (ज्ञापयति), निविद् c. (with dat.), गृहीतार्थ or परि-गृहीतार्थ *a.* कृ 8 U; 'the queen was made a. ed with your immodesty' भवतोऽवि-नयमंतरेण परिगृहीतार्था कृता देवी (M. 4), 2 परिचयं कृ. अभ्यम् 4 P. -**ance**, *s.* परि-ज्ञानं; परिचयः, ज्ञानं. 2 मित्रं, परिचितः; 'old a.' चिरंतनं मित्रं, चिरपरिचितः, 3 संसर्गः, संस्तवः, -**ed**, *a.* परिचित, अभ्यस्त; अभिज्ञ, अभ्यंतर; अनभ्यंतरे आवां मद्दुनग-तस्य वृत्तांतस्य (S. 3).

Acquiesce, *v. i.* अनुमन् 4 A, अनुज्ञा 9 U, संमतिं इज्ञ c. -**ence**, *s.* सं-अनु-मति *f.*

Acquire, *v. t.* अर्ज 1 P, लभ् 1 A, समासद् c., अचाप् 5 P, प्रतिपद् 4 A, अज्ञ 5 A, अधिगम् 1 P. See Get. -**ment**, -**Acqui- sition**, *s.* अर्जनं, प्राप्ति *f.*, लाभः, अधिगमः. 2 गुणः, ज्ञानं.

Acquit, *v. t.* (पापात्-दोषात्) सुच् c., वि-सुच् c., निस्तृ c., शुष् c.; 'he was a. ted' स निर्दोषः कृतः, पापविसुक्तोऽमन्यत; 'a. oneself' कर्म निर्वह् c., आचर 1 P; 'they a. ted themselves well' ते स्वकर्म साधु निरवाहयन् -**achar**, -**al**, *s.* सुक्ति-शुद्धि *f.*, मोचनं. -**ance**, *s.* निस्तारः, 'a. of debt' ऋणनिर्यातनं-परिशोधनं.

Acrid, **Acrimonious**, *a.* कटु, उग्र, तीक्ष्ण-अरुहद्. -**Acrimony**, *s.* कटुता, तीक्ष्णता, -**Acritude**, *s.* कटुत्वं. 2 वाक्पारुष्यं.

Acrobat, *s.* कलायनः, सूत्रायणः.

Across, *prep.* पारं, तीरांतरं, in comp.; 'a. the ocean' सागरपारं. 2 व्यत्यस्त *a.*; 'with legs a.' व्यत्यस्तपाद् *a.*; 'to

come a.' लभ् 1 A, अधिगम् 1 P See Get.

Act, *v. i.* वृत् 1 A आर्योऽस्मिन् विनयेन वर्ततां (U. 6), व्यवहृ 1 P, आचर 1 P, (with loc. of person); अयमाचरत्यविनये तपस्विकन्यासु (S. 1) 'a. s rudely to-wards' &c. 2 चेष्ट् 1 A, विधा 3 U, कृ 8 U. 3 स्थानेऽधिकारं कृ. 4 फल् 1 P, गुणं आवहृ 1 P; कार्यं कृ; 'fire a. s like water' अग्निर्जलायते; स कृष्णायते &c.; 'a. up to' अनुवृत् 1 A; अहुरहृ 4 A, स्था 1 P, शासने तिष्ठ भर्तुः (V. 5). -*v. t.* नद् 10, निरूप 10, अभिनी 1 P; प्रयुज् 10; oft. by denom.; 'a. ing the part of Lakshmi' लक्ष्मीभूमिकायां वर्तमाना (V. 3); नृपायते 'a. s the king'; 'a. the part of a dear friend towards your rivals' कुरु मियसखीवृत्ति सपत्नीजने (S. 4.). -*s.* कर्मन् *n.*, कृति *f.*, क्रिया, चरितं, चेष्टितं. 2 अंकः. 3 व्यवस्था, विधिः. -**ion**, *s.* क्रिया, व्यापारः, चेष्टितं &c.; प्रवृत्ति *f.*; कारणं. 2 अभियोगः, व्यवहारकार्यं, कार्यं, अर्थः. 3 संग्रामः, युद्धं, See Fight. 4 अंगविक्षेपः, हस्ताद्यभिनयः; 'in a., thought and speech' कर्मणा मनसा वाचा, मनोवा-क्कायकर्मभिः. -**ionable**, *a.* अभियोग्य, व्यवहार्य. -**Active**, *a.* उद्योगिन, कर्माद्युक्त, अनलस, सोद्योग, सोत्साह, व्यवसायिन्. 2 क्षिप्रकारिन्, अतन्द्र, क्षिप्रकर्मन्. 3 व्यायामशील, व्यायामिन्. 4 उत्थानयोग्य, उत्थानयोग्य वपुः (S. 2); 'a. voice' कर्तुवाच्यम्. -**ity**, *s.* उद्योगिता, व्यवसायः; क्षिप्रकारिता. 2 उत्साहः. 3 उत्थानयोग्यता. -**ly**, *adv.* सोद्योगं, सोत्साहं. -**or**, *s.* कर्तृ *m.*; कारिन् *m.*; कारकः; in comp. 2 नटः, नर्तकः, कुशीलवः, अभिनेतृ *m.*, शैलूषः. -**Actress**, *s.* नटी, नर्तकी. -**Actual**, *a.* वास्तविक (की *f.*), तथ्य, सत्य, वास्तवं (वी *f.*), यथार्थ, परमार्थ. -**ly**, *adv.* साक्षात्, प्रत्यक्षं. 2 यथार्थतः, परमार्थतः, वस्तुतः, अर्थतः, वस्तुवृत्तेन; 'what a. took place' यद्यद् वृत्तं; oft. ex. by एव only.

Actuate, *v. t.* प्रेर 10, प्रोत्सह्, c., प्रवृत् c., प्रणुद् 6 P; See Prompt.

Acumen, *s.* मतिसूक्ष्मता, विदग्धता.

Acute, *a.* नि-, श्णित, तीक्ष्ण; 'a. pain' दारुण-तीव्र-वेदना. 2 सूक्ष्ममति, विदग्ध. -**ly**, *adv.* तीव्रं, तीक्ष्णं. -**ness**, *s.* तीक्ष्णता, तेजस् *n.* 2 विदग्धता; 'a. of intellect' कुशाग्रबुद्धि *f.*

Adage, *s.* सूत्रं, वचनं, वाक्यं, आभाणकः.

Adamant, *s.* वज्रः-ज्रं. 2 हीरकः, मणिः, हीरं. -**ine**, *a.* वज्रमय (यी *f.*), वज्र in comp.

Adapt, *v. t.* युज् 10, संधा 3 U; 'a. your conduct to circumstances' यथाकालं व्यवहर, कालानुवर्ती भव; 'has a. ed a